

12.11.2018

Ročné zúčtovanie v sociálnom poistení

Spravodlivejšie odvodové zaťaženie práce, zníženie administratívnej záťaže podnikateľských subjektov a poistencov, ale aj vyššie príjmy štátu prinesie ročné zúčtovanie sociálnych odvodov. Týmto významným krokom plní rezort práce svoje záväzky, ku ktorým sa zaviazal. Ročné zúčtovanie bude znamenať predovšetkým zrealizovanie platieb poisťného na sociálne poistenie, nakoľko každý, teda zamestnanec i zamestnávateľ zaplatí z príjmov, ktoré naozaj dosiahol alebo poskytol.

Zúčtovanie sa bude vykonávať za zamestnanca, povinne nemocensky a dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) a za zamestnávateľa. Výnimkou budú len dobrovoľne poistené osoby, štát, ktorý platí poisťné za svojich poistencov, napr. tých, ktorí sa starajú o deti do šesť rokov, o deti s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do 18 rokov či osoby, ktorým sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie, osobní asistenti a Sociálna poisťovňa, ktorá platí poisťné za poberateľov úrazovej renty. Za týchto poistencov sa ročné zúčtovanie nevykoná.

Podľa schválenej novely zákona o sociálnom poistení sa ročné zúčtovanie bude týkať platenia poisťného na povinné nemocenské a dôchodkové poistenie, na povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistenie v nezamestnanosti, ako aj poisťného do rezervného fondu solidarity. Tie budú platené a odvádzané preddavkovo. Vzhľadom na osobitný charakter úrazového a garančného poistenia, ktoré sa vzťahujú výlučne na zamestnávateľa, sa ročné zúčtovanie nad nimi nevykoná.

Maximálny mesačný vymeriavací základ pre zamestnanca a zamestnávateľa na platenie preddavkov na poisťnom sa zruší a nahradí sa maximálnym ročným vymeriavacím základom. Ten sa bude uplatňovať na zamestnávateľa a zamestnanca pri platení preddavkov ako aj pri ročnom zúčtovaní. Platenie preddavkov na poisťnom za zamestnanca a zamestnávateľa sa zastaví zaplatením preddavkov na poisťnom zo sumy maximálneho ročného vymeriavacieho základu počas kalendárneho roka, v ktorom je zamestnanec povinne poistený. Maximálny ročný vymeriavací základ sa bude uplatňovať aj na SZČO pri ročnom zúčtovaní. Maximálny ročný vymeriavací základ sa pomerne zníži v prípadoch, ak poistenie netrvalo celý kalendárny rok a pre SZČO aj v prípadoch, keď má vylúčenú povinnosť platiť poisťné. „Podobne ako je zdravotné poistenie realizované pár rokov takýmto spôsobom, bude realizované aj sociálne poistenie s tým, že sa budú platiť vždy preddavky mesačne a potom na konci roka sa zúčtujú a buď sa doplatí do Sociálnej poisťovne, alebo naopak vráti peniaze Sociálna poisťovňa podľa toho, aký bude skutočný stav. Dôležité je, že zúčtovanie bude mať vplyv len na tie subjekty, ktoré v súčasnosti majú reálne v ročnom meradle rozdielne príjmy, ako z ktorých odvedli poisťné na mesačnej báze,“ hovorí minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ján Richter.

Ak sa po ročnom zúčtovaní sociálnych odvodov zmení vymeriavací základ, z ktorého Sociálna poisťovňa vypočítala dôchodok, nemocenské alebo dávku poistenia v nezamestnanosti, sumu poisťovňa určí zo zmeneného vymeriavacieho základu. Výšku vyplácanej dávky poisťovňa zmení od bežnej splátky. Ak sa suma dávky zníži, poistenec nebude mať povinnosť vrátiť rozdiel v sume dávky vyplatenej za obdobie do vykonania jej zmeny. V prípadoch, ak sa suma dávky zvýši, Sociálna poisťovňa doplatí poistencovi rozdiel v sume dávky vyplatenej za obdobie do vykonania jej zmeny.

Súčasná platná úľava na poisťnom na povinné dôchodkové poistenie, ktorú si môžu uplatniť študenti, ktorí pracujú na dohodu o brigádnickej práci študentov, aj dôchodcovia pracujúci na dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti, bude zachovaná v podobe odvodovo odpočítateľnej položky (OOP). Tá sa bude uplatňovať tak u zamestnanca, ako aj u zamestnávateľa. Študent – dohodár a dôchodca – dohodár bude dôchodkovo poistený počas celého trvania dohody bez ohľadu na to, či si uplatní alebo neuplatní OOP v sume max. 200 eur mesačne. V rovnakom čase si môže študent – dohodár a dôchodca – dohodár uplatniť OOP len z jednej dohody. Ak si dohodári OOP v priebehu kalendárneho roka uplatnili OOP, ale nie v plnej výške (200 eur za každý kalendárny mesiac trvania dôchodkového poistenia z dohody v kalendárnom roku), tak im bude suma OOP uplatnená pri vykonaní ročného zúčtovania, ak nepožiadajú o výnimku z uvedeného postupu. Sociálna poisťovňa bude viesť evidenciu uplatňovaných výnimiek a bude oznamovať zamestnávateľovi nemožnosť uplatnenia výnimky, ak je už uplatnená v rovnakom čase pri inej dohode.

„Trebá zdôrazniť aj tú skutočnosť, že pre SZČO sa zachová súčasný model vzniku a zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia. Podnikatelia však budú platiť preddavky na poisťnom, a tie potom budú zúčtované na základe príjmov vykázaných v daňovom priznaní za obdobie, za ktoré platili preddavky na poisťnom,“ upozorňuje minister Richter.

Poisťné na sociálne poistenie sa začne platiť preddavkovo za obdobie od januára 2022. Ročné zúčtovanie sociálnych odvodov sa zavedie od roku 2022. Bude ho vykonávať Sociálna poisťovňa každoročne do 30. septembra kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý sa robí ročné zúčtovanie. Prvýkrát sa tak stane v roku 2023 za rok 2022. Ak má platiteľ poisťného predĺženú lehotu na podanie daňového priznania, poisťovňa ročné zúčtovanie odvodov vykoná do 31. októbra daného roka.